

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А. С. МАКАРЕНКА

ЛЮЙ ЦЗІН

УДК 780.616.433-051(510):005.336.5]:378.6(477)](043.3)

**ФОРМУВАННЯ КОНЦЕРТНО-ВИКОНАВСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ МАГІСТРАТУРИ
У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ (ФОРТЕПІАННОЇ) ПІДГОТОВКИ**

Спеціальність 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Суми – 2019

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано в Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор
Устименко-Косоріч Олена Анатоліївна,
Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка,
директор Навчально-наукового інституту
культури і мистецтв (м. Суми).

Офіційні опоненти: доктор педагогічних наук, професор
Козир Алла Володимирівна,
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова,
завідувач кафедри теорії та методики музичної
освіти, хорового співу і диригування (м. Київ);

кандидат педагогічних наук, доцент
Олійник Тетяна Іванівна,
Уманський державний педагогічний
Університет імені Павла Тичини,
доцент кафедри інструментального
виконавства (м. Умань).

Захист відбудеться 26 березня 2019 року о 13.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 55.053.03 у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка Міністерства освіти і науки України за адресою: 40002, Сумська обл., м. Суми, вул. Роменська, 87, ауд. 214.

З дисертацією можна ознайомитись у науковій бібліотеці Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка Міністерства освіти і науки України за адресою: 40002, Сумська обл., м. Суми, вул. Роменська, 87.

Автореферат розіслано 26 лютого 2019 року.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

О. Ю. Кудріна

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. Світові глобалізаційні процеси у галузі культури та мистецтва обумовили підвищення попиту на фахівців з музичною освітою, які не лише оперують комплексом синтезованих знань про національні традиції, а й мають сформовані полікультурні компетентності. Такий рівень підготовки в окремій країні часто буває однобокий, а тому серед молоді, що здобуває освіту у галузі музичного мистецтва, набули поширення тенденції підвищення власного рівня у галузі мистецтва в умовах закладів освіти іншої країни як осередка іншої національної культури, ментальності і традицій.

Україна як європейська країна, але з власною школою високого рівня музичного виконавства, для здобувачів освіти багатьох країн наразі є цікавою, що підтверджується постійним збільшенням кількості іноземних студентів, які прибувають в Україну для подальшого професійного зростання переважно за спеціалізацією «Фортепіано».

На державному рівні прийнято низку нормативно-правових актів, які регламентують навчання іноземних студентів: Закон України «Про вищу освіту» (2014 р.), Наказ МОН України «Деякі питання організації набору та навчання (стажування) іноземців та осіб без громадянства» (2013), наказ МОН України «Порядок видачі іноземцям та особам без громадянства запрошень на навчання (стажування) в Україні та їх реєстрації» (2013 р.), Наказ МОН України «Деякі питання визнання в Україні іноземних документів про освіту» (2015 р.), Постанова КМУ «Деякі питання набору для навчання іноземців та осіб без громадянства» (2013 р.), Постанова КМУ «Питання здобуття вищої освіти деякими категоріями осіб» (2018 р.) та ін.

Фахова (фортепіанна) підготовка студентів другого освітнього рівня (магістр) має унікальні специфічні форми, які передбачають урахування декількох позицій: викладач за фахом, концертмейстер та концертний виконавець. Проте, остання майже не використовується випускниками у майбутній професійній діяльності, що негативно впливає на просвітницьку функцію музичного мистецтва академічного спрямування. Саме тому, питання щодо формування концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури у процесі фахової (фортепіанної) підготовки набуває актуальності.

Дослідження проблем розвитку української освіти, зокрема професійної підготовки фахівців завжди були в полі зору науковців. Так, методологічні засади сучасної історії та філософії освіти розкрито у працях М. Бердяєва, Б. Коротяєва, В. Кременя, В. Курила, О. Лосева та ін.; професійної освіти – у працях Т. Дереди, Ю. Ляного, М. Солдатенка та ін.; доцільність й ефективність компетентнісної освіти – у роботах О. Набоки, Н. Рідей, О. Семенов та ін.

Різні аспекти підготовки музикантів представлено в дослідженнях з естетики мистецької освіти (П. Антохін, В. Бехтерев, В. Гасилов, О. Олексюк, Ю. Рагс), музичної психології (Т. Адорно, І. Бех, Д. Кірнарська, М. Ярмаченко); соціології мистецтва (Ю. Давидов, І. Зязюн, А. Мудрик, Б. Смирнов, М. Шкіль).

Історико-педагогічний аналіз інструментальної галузі подано у наукових студіях Н. Гуральник, М. Давидова, О. Зав'ялової, А. Козир, Г. Ніколаї, О. Устименко-Косоріч.

До розробки методики підготовки піаністів зверталися китайські дослідники, такі як: Ван Яцзюнь, Ду Цзилун, Жень Сіньянь, Хань Кай, Чжоу Шен та українські: Е. Абдуллін, Л. Баренбойм, Т. Кремешна, О. Реброва.

Аналіз вітчизняного й зарубіжного наукового доробку, педагогічної, спеціалізованої у галузі мистецтв літератури та дисертаційних робіт, у яких висвітлено проблеми фортепіанної підготовки фахівців, виявив ряд *суперечностей*:

- між глобалізацією мистецтва й запитом на якісну мистецьку освіту за кордоном та недостатньою розробленістю теоретичних засад професійної підготовки іноземних студентів магістратури в Україні, відсутністю напрацювань щодо формування у них концертно-виконавської компетентності у процесі фахової (фортепіанної) підготовки;

- між потребою формування концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури та відсутністю дієвих моделей та ефективних методик такого формування в закладах вищої освіти України;

- між накопиченим практичним досвідом формування концертно-виконавської компетентності українських студентів магістратури у процесі фахової (фортепіанної) підготовки та відсутністю адаптованого для іноземних студентів відповідного науково-методичного супроводу.

Отже, актуальність означеної проблеми, її недостатня розробленість у теорії й практиці професійної освіти, виявлені суперечності зумовили вибір теми дисертації: **«Формування концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури у процесі фахової (фортепіанної) підготовки»**.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота є складовою частиною комплексного дослідження кафедри хорового диригування, вокалу та методики музичного навчання Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка «Теоретико-методичні засади підготовки майбутнього вчителя музики в контексті євроінтеграційних процесів» (номер державної реєстрації № 0112U003079, 2017-2018 рр.), у рамках якої автором досліджено методику формування концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури.

Тему дисертаційного дослідження затверджено вченою радою Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка (протокол № 3 від 25 вересня 2015 р.).

Об'єкт дослідження – процес фахової (фортепіанної) підготовки іноземних студентів магістратури.

Предмет дослідження – модель формування концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури у процесі фахової (фортепіанної) підготовки.

Мета дослідження полягає в теоретичній розробці й експериментальній перевірці моделі й відповідної методики формування концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури у процесі фахової (фортепіанної) підготовки.

Мета дослідження зумовила необхідність вирішення таких **завдань**.

1. Виявити стан розробленості проблеми формування концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури у процесі фахової (фортепіанної) підготовки, визначити поняттєвий апарат дослідження.

2. Розробити компонентну структуру концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури у процесі фахової (фортепіанної) підготовки.

3. Обґрунтувати модель і методику формування концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури у процесі фахової (фортепіанної) підготовки.

4. Визначити критерії, показники та рівні сформованості концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури у процесі фахової (фортепіанної) підготовки.

5. Експериментально перевірити ефективність моделі і методики формування концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури у процесі фахової (фортепіанної) підготовки.

Для реалізації мети й поставлених завдань у дисертаційному дослідженні використано комплекс взаємоузгоджених **методів**:

– *теоретичні*: системний аналіз – для вивчення наукових джерел вітчизняних і зарубіжних дослідників з філософії, культурології, психології та педагогіки, які стосуються проблем формування концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури, для обґрунтування моделі і методики формування концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури; поняттєвий аналіз та узагальнення – для визначення наукового апарату дослідження, формулювання його концептуальних положень та висновків; системно-структурний аналіз – для визначення структури концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури; моделювання – для розробки моделі формування концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури;

– *емпіричні*: анкетування, опитування, бесіда, інтерв'ю – для визначення показників, критеріїв і рівнів сформованості концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури; педагогічний експеримент – для визначення ефективності розробленої моделі і методики формування концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури у процесі фахової (фортепіанної) підготовки;

– *статистичні*: аналіз середніх та кореляційний аналіз – для доведення достовірності й ефективності результатів педагогічного експерименту.

Теоретичну основу дослідження становлять теорії музичного мистецтва як засобу розвитку особистості (Б. Асаф'єв, Є. Браудо, Ф. Бузоні, Л. Виготський, Є. Назайкінський, Б. Яворський та ін.); психолого-педагогічні концепції розвитку творчих здібностей (В. Білоус, Д. Варламов, С. Вартанов, С. Волков, Д. Гріндер, А. Ігламова та ін.); теорії розвитку творчої особистості (О. Єременко, Н. Батюк, П. Косенко, О. Леонтьєв, О. Лобова, Ю. Самарин, О. Реброва, С. Рубінштейн та ін.); фахової (фортепіанної) підготовки студентів у системі музичної освіти (О. Андреєво, О. Алексєєв, К. Мартінсен,

Н. Мозгальова, В. Ревенчук, Р. Савченко, В. Смородський, Л. Степанова, О. Щербініна та ін.).

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає в тому, що *вперше* у вітчизняній педагогічній науці здійснено цілісне дослідження формування концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури у процесі фахової (фортепіанної) підготовки, а саме:

- *розроблено* структуру концертно-виконавської компетентності іноземних студентів у єдності мотиваційного, когнітивно-діяльнісного, рефлексивного, поведінкового компонентів;

- *обґрунтовано* модель і методику формування концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури у складі *принципів* (проблемності, довіри суб'єкту навчання, діалогізації, самостійної діяльності, цілісного сприймання музичного твору, самоорганізації, креативності); *педагогічних умов* (мотивація іноземних студентів магістратури на формування концертно-виконавської компетентності як професійно-пріоритетної для виконавця-інструменталіста; залучення іноземних студентів магістратури до інтенсивної концертно-виконавської практики; організація самовдосконалення іноземних студентів магістратури у контексті формування концертно-виконавської компетентності); *етапів та відповідних форм, методів і засобів* (елективний курс «Основи формування концертно-виконавської компетентності», оргдіалог, диспути, самоаналіз концертного виступу, круглий стіл, тренінги, рольові ігри, аутогенні тренування для інформаційно-пізнавального етапу; програма «Вчусь виступати на сцені», концертна діяльність, музичні вітальні, літературно-музичні композиції, конкурси, фестивалі, виступи на публічних майстер-класах для організаційно-діяльнісного етапу; програма саморозвитку концертно-виконавської компетентності, спеціальні вправи, завдання, тренінги для творчо-самостійного етапу);

- *визначено критерії, показники* (визначення цілей та мотивів досягнення високих результатів у концертно-виконавській діяльності, усвідомлення виконавського ідеалу, усвідомлення важливої ролі концертно-виконавської підготовки в досягненні професійного успіху; знання (культурологічні, музично-теоретичні, спеціальні, методичні), володіння основами теорії виконавства, наявність музично-виконавських умінь та навичок, здатність відтворення художнього змісту музичних творів у процесі концертно-виконавської діяльності; самоідентифікація, самооцінка, здатність до рефлексії власної концертно-виконавської діяльності; артистизм, музикальність, уміння керувати своїм психологічно-емоційним станом під час концертного виступу) та *рівні* (високий, достатній, середній, низький);

- *удосконалено* методи фахової (фортепіанної) підготовки іноземних студентів магістратури шляхом створення позитивної творчої атмосфери під час проведення індивідуальних занять; систематичного накопичення теоретичних знань та практичного досвіду; створення комунікативного середовища між учасниками навчального процесу задля реалізації їх творчих амбіцій;

– *подальшого розвитку* набули наукові уявлення про зміст, прийоми та методи фахової (фортепіанної) підготовки іноземних студентів магістратури під час їх навчання у закладах вищої освіти України.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає у впровадженні у професійну підготовку іноземних студентів магістратури авторських методичних матеріалів, зокрема елективного курсу «Основи формування концертно-виконавської компетентності» та програми «Вчусь виступати на сцені».

Теоретичні положення дисертації та зібраний фактичний матеріал можуть бути використані у процесі науково-дослідницької діяльності магістрантів, аспірантів, докторантів і викладачів; для проведення майстер-класів, спрямованих на підвищення рівня концертно-виконавської компетентності музикантів-інструменталістів. Матеріали дисертаційного дослідження можуть слугувати підґрунтям для розробки навчальних планів і робочих програм, організації та проведення практик, навчально-методичного забезпечення процесу фахової підготовки магістрів. Теоретична платформа і джерельна база роботи можуть бути використані у процесі професійної підготовки студентів магістратури за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво».

Результати дослідження **впроваджено** в освітній процес Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка (довідка № 664/1 від 16.03.2018 р.), Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет» (довідка № 05 від 17.04.2018 р.), Державного закладу «Південно-український національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» (довідка № 836/17 від 19.04.2018 р.), Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя (довідка № 05/308 від 18.04.2018 р.).

Апробація результатів дисертаційного дослідження. Основні положення та висновки дослідження обговорювалися на засіданнях кафедри хореографії та музично-інструментального виконавства Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка (Суми, 2016-2018 рр.) і були презентовані на наукових конференціях різних рівнів. Зокрема, *міжнародних*: «Теоретико-методологічні аспекти мистецької освіти: проблеми, здобутки та перспективи» (Умань, 2017 р.), «Теорія і практика формування та розвитку творчої обдарованості майбутніх фахівців у системі професійної освіти» (Бар, 2017 р.), «Формування мовного естетичного ідеалу засобами навчальних дисциплін» (Суми, 2017 р.), «Глухів музичний: земля Березовського і Бортнянського» (Глухів, 2017 р.), «Теоретичні та методичні засади розвитку мистецької освіти в контексті європейської інтеграції» (Суми, 2017 р.), *П міжнародні науково-практичні читання пам'яті академіка Анатолія Авдієвського* (Київ, 2018 р.); *усеукраїнських*: «Зарубіжна та українська культура: питання теорії, історії методики» (Херсон, 2017 р.); «Проблеми мистецько-педагогічної освіти: здобутки, реалії та перспективи» (Суми, 2018 р.); *на всеукраїнському науково-практичному семінарі з міжнародною участю*: «Проблеми інструментального виконавства в умовах сучасної мистецької освіти» (Умань, 2017 р.).

Публікації. Основні результати дисертації висвітлено у 9 одноосібних публікаціях, серед яких: 6 наукових статей у фахових виданнях, 1 стаття в міжнародному науковому фаховому виданні, 2 праці апробаційного характеру.

Структура дисертації. Дисертація складається із анотацій, вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел (250 найменувань, із них 25 – іноземною мовою) та 8 додатків на 58 сторінках. Дисертація містить 14 таблиць і 5 рисунків.

Загальний обсяг роботи – 280 сторінок, із них основного тексту – 183 сторінки.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми, вказано зв'язок з науковими програмами, планами, темами, визначено мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження; розкрито наукову новизну, практичне значення одержаних результатів; представлено їх апробацію; подано відомості про публікації; наведено дані про структуру та обсяг дисертації.

У *першому розділі* **«Теоретичні основи формування концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури у процесі фахової (фортепіанної) підготовки»** виявлено ступінь наукової розробленості проблеми, визначено поняттєвий апарат дослідження.

Системний аналіз наукових та науково-методичних джерел дав підстави стверджувати, що більшість наукових робіт присвячено історико-педагогічним проблемам (розглянуто тенденції та закономірності розвитку національних інструментальних шкіл (Н. Гуральник, О. Устименко-Косоріч та ін.), визначено роль фундаторів та діячів мистецтв у контексті культури та мистецької освіти (О. Сокіл, І. Єргієв та ін.), розкрито психологічні аспекти формування творчої особистості, наведено вікові відмінності естетичного розвитку молоді (О. Єременко, О. Лобова та ін.), обґрунтовано ментальні особливості розвитку майстерності виконавців (А. Куліш, А. Черноіваненко та ін.).

Водночас проблема фахової (фортепіанної) підготовки іноземних студентів на другому освітньому рівні вищої освіти України (магістр) майже не розробляється; окремі актуальні теми вивчаються відокремлено, але одночасно та дублюються декількома науковцями, що свідчить про локальний та безсистемний характер наукових досліджень щодо формування концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури у процесі фахової (фортепіанної) підготовки.

У процесі дослідження встановлено, що проблема формування концертно-виконавської компетентності іноземних студентів в умовах українських закладів вищої освіти актуалізована після 2000 р., коли з'явилися перші наукові роботи українських дослідників, присвячені розвитку виконавської майстерності інструменталістів. Серед них кандидатські дисертації (Л. Гусейнова «Формування готовності майбутніх учителів музики до інструментально-виконавської діяльності», Ж. Дедусенко «Виконавська піаністична школа як рід культурної традиції», Н. Згурська «Формування музично-виконавської культури майбутнього вчителя»), навчальні посібники

(А. Козир «Професійна майстерність учителів музики: теорія і практика формування в системі багаторівневої освіти», В. Лупанова «Виконавство та методика роботи в класі фортепіано», М. Давидов «Теоретичні основи формування виконавської майстерності баяніста (акордеоніста)»). Дослідники звертаються до вивчення специфіки фахової підготовки студентів різних музичних спеціалізацій, однак питання формування концертно-виконавської компетентності іноземних студентів під час їх навчання в магістратурі розглядаються побіжно, що пояснюємо відсутністю тривалої практики підготовки іноземців в українських закладах вищої освіти за музичним профілем.

Узагальнення наукових підходів (культурологічний, гуманістичний, системний, естетичний, аксіологічний) та термінологічний аналіз дозволили визначити ключові поняття дослідження: концертнування, концертність, концертно-виконавська компетентність.

Поняття *концертнування* визначаємо як вид художньої творчості, що розгортається на очах у слухачів та є способом ознайомлення широкого загалу із досягненнями в галузі музичного мистецтва. *Концертність* розуміємо як властивість жанру, що породжується специфічним характером блискучого, барвистого, віртуозно-репрезентативного інструменталізму; характеризується як музична драматургія жанру.

Розглядаючи фахову (фортепіанну) підготовку іноземних студентів магістратури в умовах закладів вищої освіти України у єдності двох основних спеціалізацій (викладач за фахом та концертний виконавець), вважаємо, що ключове поняття має конкретизувати специфіку музичної діяльності інструменталістів, в основу якої мають увійти як виконавські, так і педагогічні компоненти означеного процесу. Тому *концертно-виконавську компетентність* характеризуємо як інтегративну якість особистості, що передбачає теоретичну обізнаність, здатність до практичної реалізації виконавських навичок, сформованих у процесі фахової (фортепіанної) підготовки під впливом певних соціокультурних та ментальних чинників, спрямованих на розкриття художнього сенсу музики під час публічного (концертного) виступу.

Формування концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури у процесі фахової (фортепіанної) підготовки розуміємо як динамічний процес якісних і кількісних особистісних змін в іноземних студентів, що відбувається за умов їх мотивації на формування концертно-виконавської компетентності як професійно пріоритетної у діяльності виконавця-інструменталіста, залучення до інтенсивної концертно-виконавської практики, організації самовдосконалення через набуття музично-виконавських знань, умінь та навичок, необхідних для концертно-виконавської діяльності. Результатом такого формування є цілісне особистісне новоутворення, яке забезпечує ефективне вирішення музичними виконавцями професійних завдань, пов'язаних із концертно-виконавською діяльністю.

На основі аналізу джерельної бази дослідження доведено, що процес формування концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури ґрунтується на системі мотивів, цінностей та уподобань,

інтелектуального ресурсу, фахових та музично-теоретичних знань, які в єдності мають забезпечити визначення творчого амплуа суб'єкта у якості артиста-виконавця та викладача.

Таким чином, вирішено 1-е завдання дослідження.

У другому розділі **«Теоретико-методичні основи формування концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури у процесі фахової (фортепіанної) підготовки»** визначено структурні компоненти; обґрунтовано модель і методику формування концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури у процесі фахової (фортепіанної) підготовки.

Використання системно-структурного аналізу дозволило розробити структуру концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури у єдності *мотиваційного, когнітивно-діяльнісного, рефлексивного та поведінкового* компонентів.

У роботі зазначено, що *мотиваційний* компонент концертно-виконавської компетентності характеризує зацікавленість студентів концертно-виконавською діяльністю через систему мотивів щодо вивчення методики викладання та методики виконавства на фортепіано, вивчення теорії та історії музики, опанування концертно-виконавською майстерністю, розвитку артистизму, концертно-виконавської діяльності, усвідомлення власної ролі на естраді та в педагогічній роботі.

З'ясовано, що головними мотивами іноземних студентів магістратури є особиста зацікавленість виконавським мистецтвом, потреби в удосконаленні знань і навичок під час навчання, ознайомлення з культурою іншої країни, її ментальними особливостями, умовами організації освітнього процесу та методики викладання фахових дисциплін, набуття концертно-виконавського та педагогічного досвіду, розвиток інтелектуального потенціалу, світогляду та умов формування фахових компетентностей піаністів. Особливого значення в контексті підвищення мотивації у іноземних студентів до формування концертно-виконавської компетентності набуває їх активність до творчого прояву в різних формах фахової підготовки (просвітницької, пізнавальної, пошукової, науково-дослідної тощо).

Когнітивно-діяльнісний компонент концертно-виконавської компетентності характеризує рівень розумових процесів, художнього сприйняття, музичної пам'яті, образного мислення та логіки під час побудови драматургії музичних творів або інтерпретаційного плану музики. Він включає систему знань педагогічного та мистецько-теоретичного змісту, які сприяють професійному зростанню іноземних студентів магістратури; володіння основами теорії виконавства; музично-виконавські уміння та навички; здатність відтворювати музичні твори у процесі концертно-виконавської діяльності.

Рефлексивний компонент концертно-виконавської компетентності виступає важливим інструментом самопізнання майбутнього виконавця, характеризує власну унікальність та самовизначення в обраній професії, розкривається на духовному, естетичному, практичному і творчому рівнях професійного становлення особистості, що посилюється емоційним

піднесенням поведінки, обумовленої темпераментом, вольовими якостями, інтелектуальними можливостями, зацікавленістю в якісному результаті творчих дій та культурою виконання на інструменті.

Поведінковий компонент концертно-виконавської компетентності виступає індикатором артистичних якостей, музикальності та внутрішнім регулятором сценічного, емоційно-психологічного стану виконавця на естраді. З'ясовано, що поведінковий компонент загалом відбиває міміку, жести, рухи та дії, які розкривають ставлення особистості до певних людей, ситуації або вчинку; є інструментом відтворення емоційного стану суб'єкта в контексті певних умов, ситуацій. Поведінковий компонент розкриває внутрішню чуттєву сферу музиканта під час відтворення концертно-виконавської діяльності (театралізація поведінки) з метою передачі художнього змісту твору та емоційного впливу на слухацьку аудиторію.

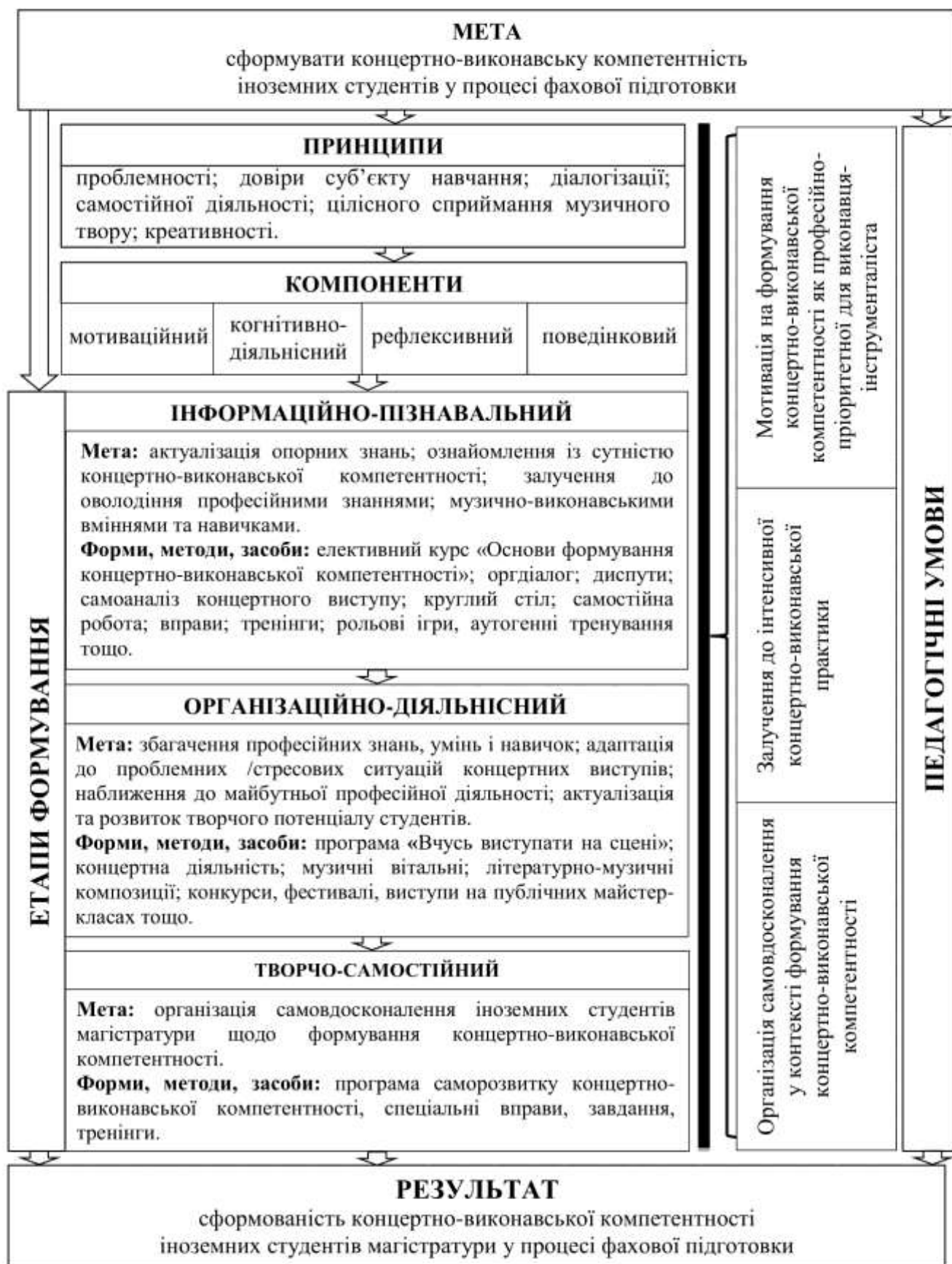
На основі аналізу структури концертно-виконавської компетентності доведено, що зазначені компоненти зумовлені специфікою фахової (фортепіанної) підготовки іноземних студентів магістратури та забезпечують безперервний процес формування означеного феномену.

У процесі дослідження на основі методу моделювання розроблено й теоретично обґрунтовано модель формування концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури у процесі фахової (фортепіанної) підготовки (рис. 1), яка описує мету, принципи, компоненти, етапи формування, педагогічні умови формування концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури у процесі фахової (фортепіанної) підготовки.

Методологічною основою формування концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури у процесі фахової (фортепіанної) підготовки виступають принципи проблемності, довіри суб'єкту навчання, самостійної діяльності, креативності, цілісного сприймання музичного твору, діалогізації.

Принцип проблемності відображає дію логіко-пізнавальних протиріч як основи виникнення навчальної проблеми, визначає способи взаємодії діяльностей викладання і навчання, створення проблемних ситуацій, постановки і вирішення навчальних задач. Принцип довіри суб'єкту навчання передбачає віру у творчий потенціал, стимулює іноземних студентів до самореалізації та самоствердження. Принцип самостійної діяльності базується на вмінні іноземних студентів організовувати власну розумову діяльність та поведінку.

Принцип креативності полягає у створенні оптимальних умов для реалізації професійного потенціалу іноземних студентів магістратури шляхом розкриття їх потенційних можливостей. Принцип цілісного сприймання музичного твору спрямований на розвиток художньо-образного мислення студентів. Принцип діалогізації процесу формування концертно-виконавської компетентності студентів ґрунтується на різновидах взаємодії: «автор – виконавець», «викладач (виконавець) – студент (виконавець)», «слухач – виконавець».

**Рис. 1. Модель формування концертно-виконавської компетентності
іноземних студентів магістратури
у процесі фахової (фортепіанної) підготовки**

Опрацювання педагогічного досвіду та науково-методичних джерел дозволило визначити педагогічні умови формування концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури: 1) мотивація іноземних студентів магістратури на формування у них концертно-виконавської компетентності як професійно-пріоритетної у підготовці виконавця-інструменталіста; 2) залучення іноземних студентів магістратури до інтенсивної концертно-виконавської практики; 3) організація самовдосконалення іноземних студентів магістратури у контексті формування у них концертно-виконавської компетентності.

Поетапне впровадження зазначених педагогічних умов у навчальний процес передбачало використання низки форм, методів і засобів. *На першому, інформаційно-пізнавальному, етапі* впроваджено елективний курс «Основи формування концертно-виконавської компетентності», оргдіалог, диспути, самоаналіз концертного виступу, круглий стіл, тренінги, рольові ігри, аутогенні тренування. *На другому, організаційно-діяльнісному, етапі* запроваджені програма «Вчусь виступати на сцені», концертна діяльність, музичні вітальні, літературно-музичні композиції, конкурси, фестивалі, виступи на публічних майстер-класах. *На третьому, творчо-самостійному, етапі* реалізовані програма саморозвитку концертно-виконавської компетентності, спеціальні вправи, завдання та тренінги.

Отже, у розділі розроблено й теоретично обґрунтовано модель, у якій розкривається методика формування концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури у процесі фахової (фортепіанної) підготовки через педагогічні принципи, педагогічні умови та етапи формування із визначеними для кожного з етапів формами, методами і засобами навчання.

Таким чином, у розділі вирішені 2-ге і 3-тє завдання дослідження.

У *третьому розділі «Дослідно-експериментальна робота з формування концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури у процесі фахової (фортепіанної) підготовки»* визначено критерії, показники та рівні сформованості концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури; представлено організацію проведення констатувального, формувального й контрольного етапів педагогічного експерименту, показано динаміку формування досліджуваного явища.

З метою проведення констатувального етапу педагогічного експерименту визначено критерії сформованості концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури: 1) спонукальний із показниками: визначення цілей та мотивів досягнення високих результатів у концертно-виконавській діяльності; усвідомлення виконавського ідеалу; усвідомлення важливої ролі концертно-виконавської підготовки в досягненні професійного успіху; 2) змістово-операційний із показниками: знання (культурологічні, музично-теоретичні, спеціальні, методичні), володіння основами теорії виконавства; наявність музично-виконавських умінь та навичок; здатність відтворення художнього змісту музичних творів у процесі концертно-виконавської діяльності; 3) самооцінний із показниками: самоідентифікація; самооцінка; здатність до рефлексії власної концертно-виконавської діяльності;

4) особистісно-регулятивний із показниками: артистизм; музикальність; вміння керувати своїм психологічно-емоційним станом під час концертного виступу.

На основі емпіричних методів експериментальної роботи (анкетування, опитування, бесіда, колоквиум) з респондентами охарактеризовано рівні сформованості концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури: високий, достатній, середній, низький.

Дослідна робота з формування концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури здійснювалась у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка (м. Суми), ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (м. Слов'янськ), ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського» (м. Одеса), Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя (м. Ніжин).

Всього в експерименті було задіяно 155 учасників: 80 студентів-китайців та 65 педагогів-музикантів закладів вищої освіти. До контрольної групи увійшло 40 осіб, до експериментальної – 40 осіб.

Засобами анкетування встановлено, що сформованість у іноземних студентів магістратури спеціальностей 025 «Музичне мистецтво» (фортепіано) концертно-виконавської компетентності перебуває здебільшого на низькому (близько 50%) і середньому (близько 40%) рівнях, що підтвердило недостатню увагу педагогів до проблеми формування концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури у процесі фахової (фортепіанної) підготовки у закладах освіти України.

Сутність дослідно-експериментальної роботи з формування концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури полягала у впровадженні розроблених моделі і методики такого формування через низку педагогічних умов.

Так, апробація *першої педагогічної умови* (мотивація іноземних студентів магістратури на формування концертно-виконавської компетентності як пріоритетної для виконавця-інструменталіста) передбачала розробку і впровадження елективного курсу «Основи формування концертно-виконавської компетентності», реалізація якого довела значущість мотиваційної складової фахової діяльності. В основу курсу покладено лекційні, семінарські та практичні форми навчання.

На лекційних заняттях висвітлено теми «Концертно-виконавська компетентність: сутність поняття»; «Роль та значення концертно-виконавської компетентності в професійній діяльності музиканта-інструменталіста»; «Професійні та особистісні якості піаніста-виконавця»; «Здатність до рефлексії – важлива складова концертно-виконавської компетентності»; «Питання історії, теорії та методики фортепіанного виконавства»; «Місце та роль самовдосконалення в процесі формування концертно-виконавської компетентності». Започатковано семінари у формі евристичної бесіди, диспуту, оргдіалогу, круглого столу, які були спрямовані на розвиток зацікавленості іноземних студентів, на створення позитивної мотивації щодо оволодіння концертно-виконавською компетентністю. На практичних заняттях іноземним студентам магістратури пропонували завдання, вправи, тренінги, спрямовані на

саморозкриття, рольову гру «Експертиза концертного виступу», тренінг «Особистісне зростання».

Другою педагогічною умовою формування концертно-виконавської компетентності (залучення студентів магістратури до інтенсивної концертно-виконавської практики) мали на меті наблизити учасників педагогічного експерименту до майбутньої професійної діяльності, допомогти в реалізації власного творчого потенціалу, бути конкурентоздатними професіоналами, успішно будувати професійну кар'єру й вдосконалювати свою професійну майстерність.

Реалізація зазначеної педагогічної умови відбувалась у межах освітнього процесу, який передбачав: активну взаємодію майбутніх магістрів у межах індивідуальних і групових занять; залучення мультимедійних засобів та інтернет-технологій, відео- та аудіо-записів музичного матеріалу; відвідування театрів, філармоній; виробничу та концертно-виконавську практики; спеціальний підбір музичного репертуару.

Формами організації інтенсивної концертно-виконавської практики виступили: заняття з фаху, концертмейстерського класу, ансамблю, камерного ансамблю; концертна діяльність; музичні вітальні; літературно-музичні композиції; конкурси, фестивалі, виступи на публічних майстер-класах тощо.

Під час реалізації другої педагогічної умови особливу роль відведено програмі «Вчусь виступати на сцені». Зазначена програма передбачала три кроки. Перший крок полягав у визначенні проблем першого виходу на сцену (домашні концерти, класні прослуховування, моделювання сценічної ситуації вдома, в класі, в залі, концерти класу). II крок передбачав активну роботу над музичним твором, стислі терміни підготовки і варіативність концертних виступів, що обумовлювали потребу в постійних заняттях на інструменті, з повною віддачею, ретельністю і наполегливістю для удосконалення фахових умінь. III крок обумовлював розвиток студента-інструменталіста у процесі концертного виступу для творчого самовираження, ініціації самостійної музично-творчої діяльності, а також реалізації творчого потенціалу майбутнього виконавця-інструменталіста шляхом трансляції оригінальних, переконливих трактувань музичних творів у концертному виконанні.

Отже, залучення іноземних студентів магістратури до інтенсивної концертно-виконавської практики сприяло ефективному розвитку виконавця-інструменталіста, його переходу на новий рівень майстерності і, як наслідок, на новий рівень за якістю, віртуозністю, змістовністю концертних виступів.

Під час реалізації *третьої педагогічної умови* (організація самовдосконалення іноземних студентів магістратури) з'ясовано, що самовдосконалення має безпосередній вплив на процес формування у студентів професійних якостей, набуття музично-виконавських знань, умінь та навичок.

Процес самовдосконалення складався з чотирьох етапів. I етап передбачав для кожного іноземного студента визначення власного рівня концертно-виконавської компетентності та усвідомлення потреби у власному самовдосконаленні. Для II етапу характерно розроблення учасниками експерименту програм із самовдосконалення для підвищення власного рівня

концертно-виконавської компетентності. III етап передбачав систематичну роботу з реалізації розробленої програми. IV етап присвячено проведенню діагностичних зрізів та визначення динаміки розвитку концертно-виконавської компетентності.

З метою визначення ефективності розробленої моделі й методики формування концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури у процесі фахової (фортепіанної) підготовки на констатувальному і формувальному етапах експериментальної роботи було проведено статистичний аналіз результатів.

Зокрема, було проведено кореляційний аналіз зв'язку між концертно-виконавською компетентністю та її компонентами: коефіцієнти кореляції для мотиваційного (0,69), когнітивно-діяльнісного (0,83), рефлексивного (0,71), поведінкового (0,82) перевищували $\frac{1}{2}$, що означає їх пряму залежність між собою.

Також була проведена оцінка узагальнених середніх для показників кожного із критеріїв за авторськими та адаптованими до дослідження методиками визначення рівнів сформованості концертно-виконавської компетентності. Використано критерій Ст'юдента для рівня значущості 0,05. Підтверджено статистичну подібність контрольної та експериментальної груп на початку експерименту та їх статистичну розбіжність наприкінці.

Зведені результати констатувального і формувального етапів педагогічного експерименту наведені на рис. 2.

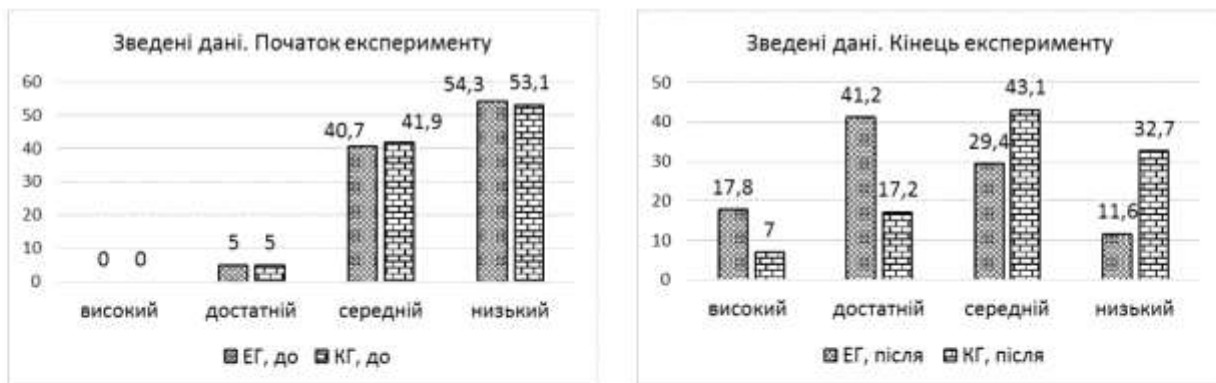

Рис. 2. Рівні сформованості концертно-виконавської компетентності на початку і наприкінці педагогічного експерименту, (%)

З'ясовано, що після експерименту кількість студентів експериментальної групи з високим рівнем сформованості концертно-виконавської компетентності склала 17,8%, тоді, як у контрольній групі цей показник складає 7%. Достатній рівень в експериментальній групі показали 41,2% студентів, у контрольній – 17,2%. Після експерименту до середнього рівня сформованості концертно-виконавської компетентності в експериментальній групі належало 29,4% студентів, у контрольній – 43,1%, кількість студентів із низьким рівнем склала 11,6% в експериментальній групі та 32,7% у контрольній.

Отже, проведення експериментальної роботи та статистичний аналіз результатів підтверджують ефективність розробленої моделі й методики формування концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури у процесі фахової (фортепіанної) підготовки.

ВИСНОВКИ

У дисертаційній роботі представлено теоретичне обґрунтування і запропоновано нове розв'язання проблеми формування концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури у процесі фахової (фортепіанної), яким передбачено розробку моделі і методики означеного явища та їх упровадження в освітній процес. Проведене дослідження та вирішення поставлених завдань дали підстави зробити такі **висновки**.

1. Проблема формування концертно-виконавської компетентності набула актуальності в колах науковців та освітян України на початку XXI століття, що пов'язано із масовим відкриттям спеціальності 025 «Музичне мистецтво», у межах якої здійснюється фортепіанна підготовка виконавців-інструменталістів. Зростаюча зацікавленість іноземних студентів фортепіанною підготовкою в Україні, де така підготовка здійснюється на світовому рівні, та відсутність дієвих моделей, методик, технологій професійної підготовки іноземних піаністів на компетентнісних засадах свідчить про актуальність цієї проблеми.

За результатами поняттєвого аналізу інтерпретовано концертно-виконавську компетентність як інтегративну якість особистості, що передбачає теоретичну обізнаність, здатність до практичної реалізації виконавських навичок, сформованих у процесі фахової підготовки виконавців інструменталістів (піаністів) під впливом певних соціокультурних та ментальних чинників, спрямованих на розкриття художнього сенсу музики під час публічного (концертного) виступу. Обґрунтовано, що її формування як динамічний процес якісних і кількісних особистісних змін, відбувається в іноземних студентів за умов їх мотивації на формування концертно-виконавської компетентності як професійно-пріоритетної для виконавця-інструменталіста, залучення до інтенсивної концертно-виконавської практики, організації самовдосконалення через набуття музично-виконавських знань, умінь та навичок, необхідних для концертно-виконавської діяльності. Доведено, що процес формування концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури ґрунтується на системі мотивів, цінностей та уподобань, інтелектуального ресурсу, фахових та музично-теоретичних знань, які в єдності мають забезпечити визначення творчого амплуа суб'єкта артиста-виконавця та викладача.

2. Розроблено структуру концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури у складі взаємопов'язаних компонентів (мотиваційний, когнітивно-діяльнісний, рефлексивний, поведінковий). Мотиваційний компонент характеризує особисту зацікавленість до концертно-виконавської діяльності, яка передбачає вдосконалення теоретичних знань і практичних навичок під час навчання, усвідомлення культурних традицій різних країн, розвиток інтелектуального ресурсу та художнього сприйняття. У контексті підвищення мотивації у іноземних студентів до означеного процесу особливого значення набуває їх активність до творчого прояву в різних формах мистецької діяльності (просвітницької, пізнавальної, пошукової, науково-дослідної тощо). Когнітивно-діяльнісний компонент концертно-виконавської компетентності забезпечує накопичення системи знань методичного та

музично-теоретичного спрямування, які спрямовані на підвищення ефективності професійного зростання іноземних студентів магістратури; інформує студентів про сутність саморозвитку, специфіку та функції мистецької діяльності, визначає рівень особистого творчого розвитку та готовності до концертної практики. Рефлексивний компонент концертно-виконавської компетентності відповідає за ефективність реалізації фортепіанної підготовки та набуття фахових компетентностей, що забезпечує творчу самореалізацію у майбутній професійній діяльності. Поведінковий компонент концертно-виконавської компетентності виступає індикатором артистичних якостей, внутрішнім регулятором сценічного, емоційно-психологічного стану виконавця на естраді; відбиває міміку та жести, які спрямовані на розкриття художнього змісту музичних творів.

3. Обґрунтовано модель і методику формування концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури у процесі фахової (фортепіанної) підготовки, в межах якої визначено:

- педагогічні принципи: проблемності, довіри суб'єкту навчання, діалогізації, самостійної діяльності, цілісного сприймання музичного твору, самоорганізації, креативності;

- етапи (інформаційно-пізнавальний, організаційно-діяльнісний, творчо-самостійний);

- педагогічні умови: мотивація іноземних студентів магістратури на формування концертно-виконавської компетентності як професійно-пріоритетної у підготовці виконавця-інструменталіста (спрямована на формування у студентів позитивного ставлення означеного процесу, системи цінностей, підвищення внутрішніх мотивів до фахової підготовки); залучення іноземних студентів магістратури до інтенсивної концертно-виконавської практики (сприяє оптимізації репетиційного процесу, виробленню адаптаційних, антистресових механізмів у сценічних ситуаціях, формуванню концертно-виконавської компетентності); організація самовдосконалення іноземних студентів магістратури у контексті формування концертно-виконавської компетентності (зорієнтована на розвиток професійних якостей, набуття музично-виконавських знань, умінь та навичок, необхідних для концертно-виконавської діяльності);

- форми, методи, засоби для кожного з етапів формування концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури у процесі фахової (фортепіанної) підготовки: елективний курс «Основи формування концертно-виконавської компетентності», лекційні, семінарські, практичні заняття, оргдіалог, диспути, самоаналіз концертного виступу, круглий стіл, самостійна робота студентів, вправи, тренінги, рольові ігри, аутогенні тренування (для першого, інформаційно-пізнавального етапу); програма «Вчусь виступати на сцені»; концертна діяльність; музичні вітальні; літературно-музичні композиції; конкурси, фестивалі, виступи на публічних майстер-класах (для другого, організаційно-діялісного етапу); програма саморозвитку концертно-виконавської компетентності, вправи, завдання, тренінги (для третього, творчо-самостійного етапу).

4. Визначено критерії з відповідними показниками та рівні (високий, достатній, середній, низький) сформованості концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури у процесі фахової (фортепіанної) підготовки: *спонукальний* (показники: визначення цілей та мотивів досягнення високих результатів у концертно-виконавській діяльності; усвідомлення виконавського ідеалу; усвідомлення важливої ролі концертно-виконавської підготовки в досягненні професійного успіху); *змістово-операційний* (показники: знання (культурологічні, музично-теоретичні, спеціальні, методичні); володіння основами теорії виконавства; наявність музично-виконавських умінь та навичок; здатність відтворення художнього змісту музичних творів у процесі концертно-виконавської діяльності); *самооцінний* (показники: самоідентифікація; самооцінка; здатність до рефлексії власної концертно-виконавської діяльності); *особистісно-регулятивний* (показники: артистизм; музикальність; вміння керувати своїм психологічно-емоційним станом під час концертного виступу).

5. Експериментально підтверджено ефективність моделі та методики формування концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури у процесі фахової підготовки, що підтверджується статистичною відмінністю у показниках діагностувальних зрізів експериментальних і контрольних груп на прикінцевому етапі дослідження: кількість студентів експериментальної групи з високим рівнем сформованості концертно-виконавської компетентності склала 17,8%, тоді, як у контрольній групі цей показник дорівнює 7%; достатній рівень в експериментальній групі склав 41,2%, у контрольній – 17,2%; середній рівень сформованості концертно-виконавської компетентності в експериментальній групі мали 29,4% студентів, у контрольній – 43,1%, кількість майбутніх виконавців-інструменталістів з низьким рівнем сформованості досліджуваної дефініції склала 11% в експериментальній групі та 32,7% в контрольній.

Проведене дослідження не вичерпує всіх питань процесу формування концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури у процесі фахової (фортепіанної) підготовки. Подальших наукових розвідок та поглибленого вивчення потребують питання розвитку стабільного психофізіологічного стану студентів-інструменталістів в процесі реалізації концертно-виконавської діяльності.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті у наукових фахових виданнях України

1. Люй Цзін. Концертно-виконавська компетентність: теоретичний аналіз. *Актуальні питання мистецької освіти і виховання: збірник наукових праць*. 2017. Вип. 2(10). С. 134-143.

2. Люй Цзін. Формування концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури в педагогічному дискурсі. *Наукові записки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя Серія: Психолого-педагогічні науки*. 2017. № 3. С. 125-130.

3. Люй Цзін. Теоретико-педагогічний аналіз концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського*. 2018. № 1(60). С. 151-156.

4. Люй Цзін. Принципи формування концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури у процесі фахової (фортепіанної) підготовки. *Проблеми підготовки сучасного вчителя : Збірник наукових праць*. 2017. Вип. 16. С. 191-199.

5. Люй Цзін. Особливості впровадження елективного курсу «Основи формування концертно-виконавської компетентності» у процесі фахової (фортепіанної) підготовки студентів магістратури з КНР. *Проблеми підготовки сучасного вчителя : Збірник наукових праць*. 2017. Вип. 15. С. 397-404.

6. Люй Цзін. Методика формування концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури у процесі фахової (фортепіанної) підготовки. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини*. 2017. Вип. 1. С. 266-273.

Статті у закордонних виданнях

7. Люй Цзін. Поняття комунікативна компетентність у сучасному педагогічному дискурсі. *Future Science Yoush Innovations Digest: International scientific journal*. 2018. Volume 1, Issue 1. P. 1. 55-62.

Опубліковані праці апробаційного характеру

8. Люй Цзін. Проблеми виконавської підготовки піаністів в науково-педагогічних дослідженнях. *Мистецькі пошуки: зб. наук. праць*. 2018. Вип. 2(9), С. 56-60.

9. Люй Цзін. Теоретико-педагогічний аналіз формування концертно-виконавської компетентності майбутніх піаністів з КНР. *Матеріали II Міжнародних науково-практичних читань пам'яті Анатолія Авдієвського* (м. Київ, 15-16 березня 2018 р.). Київ, 2018. С. 248-251.

АНОТАЦІЇ

Люй Цзін. Формування концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури у процесі фахової (фортепіанної) підготовки. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук (доктора філософії) за спеціальністю 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». – Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, Суми, 2019.

Дисертація є комплексним дослідженням у галузі теорії та методики професійної освіти щодо формування концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури у процесі фахової (фортепіанної) підготовки.

У роботі виявлено стан розробленості проблеми, визначено поняттєвий апарат дослідження (концертність, концертування, концертно-виконавська компетентність). Розроблено структуру концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури в контексті фахової (фортепіанної) підготовки. Обґрунтовано модель і методику формування їх

концертно-виконавської компетентності. Визначено критерії, показники та рівні сформованості концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури у процесі фахової (фортепіанної) підготовки.

Експериментально підтверджено ефективність впровадження моделі і реалізації методики формування концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури у процесі фахової (фортепіанної) підготовки.

Ключові слова: концертно-виконавська компетентність, модель і методика формування концертно-виконавської компетентності, іноземні студенти, магістратура, фахова (фортепіанна) підготовка.

Люй Цзин. Формирования концертно-исполнительской компетентности иностранных студентов магистратуры в процессе профессиональной (фортепианной) подготовки. – Квалификационная научная работа на правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук (доктора философии) по специальности 13.00.04 «Теория и методика профессионального образования». – Сумский государственный педагогический университет имени А. С. Макаренко, Сумы, 2019.

Диссертация является комплексным исследованием в области теории и методики профессионального образования относительно формирования концертно-исполнительской компетентности иностранных студентов магистратуры в процессе профессиональной (фортепианной) подготовки.

В работе определен понятийный аппарат исследования (концертность, концертничество, концертно-исполнительская компетентность). Разработана структура концертно-исполнительской компетентности иностранных студентов магистратуры. Обоснованы модель и методика формирования их концертно-исполнительской компетентности. Определены критерии, показатели и уровни сформированности. Экспериментально подтверждена эффективность реализации разработанной модели и методики формирования концертно-исполнительской компетентности иностранных студентов магистратуры в процессе профессиональной (фортепианной) подготовки.

Ключевые слова: концертно-исполнительская компетентность, модель и методика формирования концертно-исполнительской компетентности, иностранные студенты, магистратура, профессиональная (фортепианная) подготовка.

Liu Jing. Formation of concert-performing competence of foreign students of magistracy in the process of professional (piano) preparation. – Qualification scientific work published in manuscript form.

The thesis on competition of a scientific degree of the candidate of pedagogical sciences (PhD) on a specialty 13.00.04 «Theory and methods of professional education». – Sumy state pedagogical University named after A.S. Makarenko, Sumy, 2019.

The dissertation presents the results of the study of the formation of the concert-performing competence of foreign students of the magistracy in the process

of professional (piano) training. On the basis of the analysis of domestic and foreign scientific literature, the state of development of the problem of formation of concert-performing competence of foreign students of the magistracy in the process of professional (piano) training is analyzed. It was clarified that Ukrainian and foreign scientists did not apply to the development of the methodology of the mentioned process; and the presented works reveal some aspects of professional (piano) student training. Significant scientific achievements have a generalizing form of piano training students, which does not give an idea of the techniques and principles of development of performing skills of foreign students. An analysis of the source of the study made it possible to conclude that the work devoted to the process of forming professional competencies in students of the second educational level on the musical profile is scarce. However, there are differences in the work presented by scientists in the choice of methods of high-quality professional training of future specialists, which should contribute to increasing their concert-performing competence as an important factor in the process of growth of a highly skilled actor and teacher, which predetermined the topic of his own pedagogical research.

In the process of realization of scientific approaches (cultural, musical, aesthetic, pedagogical) in the work the general meaning of the concepts of «concert», «performance» and «competence» was synthesized. During the theoretical analysis of the definitions of the above concepts it was found that the definition of the term "concert -complete competence" in the pedagogical conceptual basis is not presented.

In order to avoid scientific discrepancies regarding the interpretation of the key concept of research in its work, its author's interpretation is proposed. Concert-performing competence is an integrative quality of the individual, which involves theoretical knowledge, the ability to implement practical skills, formed during the professional preparation of pianists under the influence of certain socio-cultural and mental factors, aimed at revealing the artistic meaning of music during a public (concert) performance.

The formative experiment, quantitative and qualitative processing of its results allowed to confirm the effectiveness of the proposed methodology for the formation of concert-performing competence of foreign students of the magistracy in the process of professional (piano) training.

Thus, for the first time in the national pedagogical science a thorough study of the formation of the concert-performing competence of foreign students of the magistracy in the process of professional (piano) preparation was carried out, namely: the state of development of the problem of forming the concert-performing competence of foreign students of the magistracy in the process of professional (piano) preparation; the structure of concert-performing competence of foreign students in the unity of motivational, cognitive-activity, reflexive, and behavioral components is developed; the method of formation of concert-performing competence of foreign students of magistracy in the part of principles, pedagogical conditions, forms and methods is substantiated. Experimentally tested effectiveness of the method of formation of the indicated process.

Key words: concert, performance, concerto-performing competence, foreign students, master's degree, professional (piano) preparation.